

עלון בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי וייספלד | תמוז תשע"ד | יולי 2014

חדשות ועדכונים

פרופ' ליאת איילון נבחרה כחברה באקדמיה הצעירה הישראלית. האקדמיה הצעירה הישראלית הוקמה בשנת 2012 ע"י האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. בין מטרתיה נמנים קידום מעמד המדען והמדענית הצעירים בישראל, קידום הקשר בין המדע לבין קובעי המדיניות ובין המדע לבין החיבור והחברה הישראלית, טיפוח הקשר ושיתוף הפעולה בין חוקרים צעירים מתחומי דעת שונים ועידוד מחקרים משותפים עם חוקרים צעירים בעולם. פרטים נוספים ניתן למצוא באתר

ברכת הצלחה לדוקטורנטית יפית סולימני שקבלה מלגה לפוסט דוקטורט במכון למחקר ומדיניות חברתית Chapin Hall באוניברסיטת שיקגו.

התצלום של ד"ר רוני אלפנדרי "שנים סוערות", נבחר כאחד התצלומים המובילים בתחרות הצילום של הפקולטה למדעי החברה. התצלום מציג מפגינים במהלך כנס בחירות של שמעון פרס שנערך בקרית שמונה כחלק

מקמפיין הבחירות של מפלגת העבודה בשנת 1981 לכנסת העשירית. כשנתיים לאחר מכן, בפברואר 1983, במהלך כהונתה של אותה כנסת, נרצח פעיל השלום אמיל גרינצוויג על ידי יונה אברושמי.

דבר ראש בית הספר

אחת התיאוריות הבסיסיות בעבודה סוציאלית היא התיאוריה האקולוגית. לפי תיאוריה זו, כל אחד מאתנו הוא חלק ממערכת גדולה יותר, ובין המערכות מתקיימים קשרי גומלין. מכאן, אדם גדל במשפחה המתגוררת בקהילה, השייכת לחברה ולמעגל הרחב יותר של מדינה. העובדים הסוציאליים שואפים, בין היתר, להגדלת ההלימה הפרט לחברה, ולגיוס משאבים אישיים וחברתיים לשיפור תחושת הרווחה ולקידומה. כל זאת תוך הכרה בייחודיות האמונות והערכים התרבותיים של הקבוצות והתחשבות בהקשר ההיסטורי, החברתי והתרבותי שלהן.

בעלון זה מתוארת חלק מהעשייה העשירה של תלמידי בית הספר ושל חברי הסגל, במעגלים השונים של הפרט, של המשפחה, של הקהילה ושל החברה כולה, ואת הניסיונות לחזק את הקשרים ההדדיים בין המערכות השונות.

אני מזמינה אתכם לקרוא ולהכיר את פעילותינו הענפה והיצירתית!

קיץ נעים, שקט ובטוח.

רחם דקל

פרופ' ליאת איילון קיבלה מענק מטעם Cost – European Cooperation in Science and Technology. המימון ניתן ע"י האיחוד האירופי על מנת ליצור בסיס מחקרי כלל אירופאי של חוקרים וקובעי מדיניות בתחום בעל חשיבות עבור האיחוד האירופי. הקוסט הספציפי שפרופ' ליאת איילון מובילה בתחום הגילנות, מחבר בין חוקרים, קובעי מדיניות, אנשי שדה, זקנים והקהילה עצמה ברחבי אירופה. כיום חברות בקבוצה זו קרוב ל-20 מדינות ולמעלה מ-40 חוקרים. המטרות המרכזיות של הקוסט העוסק בגילנות הן זיהוי הידע הקיים בתחום והצבעה על כיווני התערבות עתידיים, העברת הידע המחקרי לאנשי השדה והמדיניות, הכשרת חוקרים צעירים בתחום והשפעה על דעת הקהל העולמית בנושא. פרטים נוספים ניתן למצוא באתר

בשלוש שנים האחרונות פרופ' **ריקי פינצי-דוּתן** עוסקת ב**חקר אבהות**. הנושא נולד מתוך מחקר משותף עם פרופ' אורנה כהן ז"ל, מחקר שעסק בהורות של אבות משמורנים המגדלים את ילדיהם לבדם לאחר הגירושין וקבל את תמיכת ה-ISF. בהתבסס על מודל מנבאי ההורות של Belsky, ממצאי המחקר מצביעים על הייחודיות בהורותם של אבות משמורנים, כפי שציין אחד האבות בחלק האיכותני של המחקר "לשמש בערבוביה כאב וכאם זה בלתי אפשרי...". מחקר זה הורחב להיבטים שונים של פרקטיקה הורית של אבות במצבי חיים שונים: אבות נשואים לפעוטות לעומת אבות למתבגרים, אבות עם מחלת נפש, ואבות שהשתחררו מהכלא ומנסים לבסס מחדש את אבהותם. נראה כי המודל המחקרי שגובש בהתייחס להורותם של אבות משמורנים, ישים לבחינה בקרב קבוצות מגוונות ושונות של אבות המתמודדים עם סיטואציות חיים שונות.

מחקר חדש של פרופ' ליאת קוליק בנושא: **"דעת הציבור בישראל ביחס לתפקידי המינים"**. המחקר בנושא תפקידי המינים לא מצליח להדביק את קצב השינויים החלים בתחום ומידי יום ביזמו אנו נחשפים בשיח הציבורי לדיונים בנושאים מגדריים המערערים מוסכמות קימות לגבי מה הם תפקידי גברים ומה הם תפקידי נשים. קולות אלו קוראים לשוויוניות מגדרית במגוון תחומים בחיים והדוגמאות לכך רבות: חופשת לידה של אבות, שוויון בין המינים בגיל הפנסיה, הורות הומוסקסואלית באמצעות פונדקאות. באמצעות סקר ובו כ-1200 משתתפים, בחנה פרופ' קוליק את סוגית דעת הציבור לגבי תפקידי המינים בתחומים מגוונים. על פי ממצאי הסקר, הציבור ליבראלי למדי בעמדות המגדריות (המוצהרות). ואולם קיים מדרג ביחס למידת הליבראליות לגבי תפקיד מגדר בתחומי חיים שונים. בייחוד, הציבור ליבראלי ביחס לתפקידי מגדר בנושאים הקשורים לעבודה, פחות מכך בנושאים הקשורים לתקשורת בין אישית והתנהלות יומיומית, ורק לבסוף בנושאים הקשורים לחיי המשפחה. למרות השינויים הרבים שחלו בדמותו של "הגבר החדש", בכל עולמות התוכן המתייחסים לעמדות מגדריות, "אין חדש תחת השמש": גברים אוהזים בצורה מובהקת בעמדות מסורתיות יותר מאשר הנשים. בניגוד למשוער, הגיל לא נמצא קשור לעמדות מסורתיות ונראה שהלך הרוח הכללי של שוויוניות מגדרית השורר היום יותר מאשר בעבר ומאפיין את תקופתנו, אחראי לכך שמבוגרים "מיישרים קו" עם צעירים. בסיכומי דבר, נוכל לטעון שלמרות העמדות המגדריות השוויוניות למדי שהציבור מביע ביחס למה הם תפקידי גברים ומהם תפקידי נשים, הרי שהתחום המהותי "שדורש עדיין תיקון" הוא תחום המשפחה ונראה ששם השוויון נעצר בפתח הדלת.

קשרים בינלאומיים

בסמסטר ב' התארחו בבית הספר שתי משלחות. שתי קבוצות אלו הגיעו ללמוד ידע ייחודי בתחום הטראומה וימי הביקור כללו מגוון התנסויות בתחום זה. הביקורים התקיימו בחסות המרכז למצוינות I-CORE ותוכננו על ידי פרופ' רחל דקל.

ב־14 במאי 2014 התארחו בבית הספר משלחת מ-Boston College Graduate School of Social Work. בראש המשלחת עמדה Prof. Susan Tohn.

ב־28 במאי 2014 התארחו בבית ספר משלחת מ-Adelphi University School of Social Work. במשלחת היו חברים סטודנטים לעבודה סוציאלית ובראשה עמדה פרופ' רוני ברגר.

במהלך הימים שמעו האורחים הרצאות והשתתפו בסדנאות שנתנו על ידי דוקטורנטים וחברי סגל במחלקה בנושאים שונים כמו, הורות במצבי טראומה ממושכת של ד"ר שירה פגורק-אשל (שסיימה את עבודת הדוקטורט שלה בבית הספר בהנחייתה של פרופ' רחל דקל); סדנה של יעל שובל-צוקרמן שהתייחסה לתגובות מידיות אחרי אירוע טראומטי, שכללה משחק תפקידים של התערבות בחדר מיון אחרי אירוע רב נפגעים וכן התייחסה להשלכות של מחקרים על התערבויות מוקדמות בעבודה בשטח ומדיניות; והרצאה של דר' שרה פרידמן-גולדסטון על התערבויות חדשניות לטיפול בנפגעים הסובלים מתסמונת פוסט טראומטית.

“הורים עובדים לשינוי” – סטודנטים לתואר שני מעורבים בשינוי מדיניות

סטודנטים לתואר שני במגמת פיתוח קהילתי וארגוני, היו מעורבים במהלך השנה בתהליכים של שינוי מדיניות במסגרת קורס “פיתוח קהילתי- שיטות התערבות מתקדמות” של ד”ר איילת מקרוס. השנה בחרו הסטודנטים לחבור לעמותת “הורים עובדים לשינוי” – הורים שפועלים להשגת איזון בין חיי משפחה לעבודה במטרה להשפיע על מדיניות הממשלה שתאפשר למשפחות בישראל להגיע לאיזון בין חיי המשפחה לחיי העבודה. העמותה פועלת 6 שנים והצליחה להעלות למודעות ציבורית את הנושא ולהביא לשינוי בלוח החופשות במערכת החינוך וביוזמת בתי הספר של החופש הגדול. העמותה ראתה צורך בכתיבת מסמך אקדמי שיתמוך מחקרית בפעולותיהם.

בעקבות זאת הסטודנטים הפיקו את “מסמך המחירים” – מסמך שמציג נתונים אודות המחירים שמשלמת החברה הישראלית על חוסר האיזון הקיים היום. המסקנה המרכזית העולה מהמסמך היא שגורמים רבים משלמים מחיר גבוה: המשפחות, האימהות, האבות, הילדים והמשק. בסיום המסמך מובאות המלצות לגיבוש מדיניות מסודרת במישורים הבאים: צמצום חופשות הילדים בגנים ובבתי הספר, הורדת יוקר המחייה, יצירת תנאי עבודה גמישים והקמת רשות לאומית בין משרדית, משותפת למשרד האוצר, משרד הכלכלה ומשרד החינוך אשר תטפל בכבייה הלאומית של חוסר איזון בין עבודה למשפחה. המסמך מתוכנן לעלות לדין בכנסת בכנוס משותף של וועדות הכלכלה והחינוך ויהווה כלי עזר להמשך פעילות של “הורים עובדים לשינוי”.

במסגרת קורס “סטייה חברתית” במכללה החרדית בירושלים הזמינה מרצת הקורס, **יסכה מוניקנדם-גבעון**, נציגות מהמרכז לסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית. הנציגים התארחו בשני השיעורים האחרונים של הקורס. השיעור הראשון עסק בעיקר בנושאים: מהי תקיפה מינית, החוק, מיתוסים ועמדות. השיעור השני התמקד בתפקיד העו”סיות באיתור ובטיפול ראשוני בנפגעי עבירות מין. השיעורים זכו להצלחה רבה ועוררו עניין רב בקרב הסטודנטיות כמו גם מתן כלים מעשיים למקרים שהן נתקלו בהם במסגרת ההכשרה המקצועית.

יוזמה חדשה בתחום ההוראה: סרט המתאר וממחיש את גישת טיפול דינמי המוגבל בזמן. הסרט הוא עבודת הסיום של שלושה סטודנטים מפרקטיקום טיפול דינמי המוגבל בזמן שהועבר על ידי ד”ר רוני אלפנדרי במסגרת המגמה הקלינית של התואר השני. הסרט מתאר את עיקרי התיאוריה של הטיפול הדינמי המוגבל בזמן ע”פ ג’יימס מאן ומשלב קטעים מטיפול מבוים. הסרט הופק בשיתוף עם יחידת המולטימדיה של הפקולטה למדעי החברה בניהולו של **אמיר בן-דוד**. ניתן לעשות שימוש חופשי בסרט כאמצעי הוראה. [קישור לסרט “טיפול דינמי מוגבל בזמן”](#)

סטודנטים מתמחים בעבודה סוציאלית קהילתית שותפים בהובלת שינויים חברתיים בעיר פתח-תקווה

הסטודנטיות, בהדרכתה של שולי ביתן – מנהלת המחלקה לע”ס קהילתית, שולבו בהכשרתן המקצועית בשתי תכניות קהילתיות משמעותיות והיו שותפות לקידום נושאים חברתיים/קהילתיים חשובים ביותר: הסטודנטית שירה טנא פעלה במסגרת מטה המאבק על בסיס סירקין, להקמת מטה נוער בשכונת הדר גנים הסמוכה לבסיס כדי שיפעלו למימוש זכותם הבסיסית להיות שותפים בתכנון האורבני .

חשיבות העבודה עם בני הנוער בפעילות לשינוי מדיניות, הקמת מנהיגות הנוער והעצמתם להיות פעילים קהילתיים, להיות מעורבים ושותפים בעיצוב העתיד שלהם היא אחת ממטרות העבודה הסוציאלית – הקהילתית.

הסטודנטית אפרת לביא סייעה להקמת מרכז רכיבה על אופניים לאנשים עם מוגבלויות. המרכז החל בפעילותו בפברואר 2014 ומעניק לאנשים עם מוגבלויות את האפשרות לרכב על אופניים מיוחדים בליווי רוכב מתנדב.

הענקת מלגות ע"ש דוד וציפורה פרידמן ז"ל לשנה"ל תשע"ד

קרן מלגות חדשה בביה"ס לעבודה סוציאלית, תרומת משפחת פרידמן, אשר ביקשה להנציח את הוריהם דוד וציפורה ז"ל, באמצעות הענקת מלגות לתלמידי מחקר אשר כותבים עבודות באחד מן הנושאים שמשקפים את פועלם של ההורים: רווחת הילד; השמה חוץ ביתית ומנהיגות ושינוי בקהילה. דוד פרידמן ז"ל ניהל יחד עם רעייתו ציפורה ז"ל את 'נווה מיכאל' (לשעבר 'בית הילד') בפרדס חנה במשך למעלה משלושה עשורים. בנוסף פעלו בני הזוג בתחום הקהילתי בכלל ובתחום רווחת הילד בפרט.

השנה הוענקה המלגה לשני תלמידי תואר שלישי: **ערן מלקמן** הכותב עבודה בנושא 'הרשתות החברתיות של בוגרי השמה חוץ ביתית' בהנחיית **פרופ' רמי בנבנישתי**; ולתהילה **רפאלי** הכותבת עבודה בנושא 'תקופת "הבגרות בהתהוות" בקרב בוגרי פנימיות בישראל', אף היא בהנחיית **פרופ' בנבנישתי**. המלגות הוענקו בטקס מכובד ומרגש בהשתתפות בני המשפחה המורחבת, סטודנטים של ביה"ס הלומדים קורס בתחום ההשמה החוץ-ביתית וחברי סגל ביה"ס. במסגרת הטקס הציגו מקבלי המלגה את מחקרם ומשמח היה לראות את התרומה של המחקר לקידום התחום בשדה.

איחולי הצלחה לשבע מקבלות תואר הדי"ר לשנה"ל תשע"ד

ד"ר חני אלמוג-עובדיה
ד"ר עדי באום-מזרחי
ד"ר נועה גור-אריה
ד"ר ליאת כץ – בן-עמי
ד"ר ליאת לאוף רוזנברג
ד"ר דיצה מורלי-שגיב
ד"ר ורד מי-זהב

במפגש שהתקיים בבית הספר לעבודה סוציאלית ביום חלוקת התארים (25.6.14)

השתתפו שבע מקבלות התואר והמנחים שהנחו אותן בעבודתן.

המפגש המרגש חגג את סיום התקופה המאומצת של כתיבת עבודת הדוקטורט וסימן את שיאו של תהליך העבודה המשותף של הסטודנטיות והמנחים.

דוח ועדת אלאוף למלחמה בעוני

דוח הוועדה הציבורית בראשות מר אלי אלאוף שהוקמה ע"י שר הרווחה והשירותים החברתיים, מר מאיר כהן, הוגש לשר הרווחה ב- 23.6.2014. חברי מליאת הוועדה שמנו כ- 50 חברים אישרו את המלצות חמש ועדות המשנה (פרט, משפחה וקהילה; דיור; תעסוקה; חינוך; בריאות) אשר עלותן הכוללת מגיעה לכ- 8 מיליארד ₪ בשנה.

בין חברי הוועדה היה ייצוג בולט לעובדים סוציאליים מהאקדמיה, למשרדי ממשלה, לארגוני המגזר השלישי וללשכות רווחה (ביניהם גם כמה בוגרים של בית הספר). פרופ' ורדה סוסקולני עמדה בראש ועדת משנה בריאות, ופרופ' מנחם מוניקנדם היה חבר המליאה.

המלצות הוועדה התייחסו לפעולות הנדרשות ע"י המדינה למאבק כולל בעוני, המתייחס לכלל תחומי החיים והסביבה במטרה להגיע לצמצום מימדי העוני בישראל בעשר שנים הקרובות ולהגיע לממוצע העוני במדינות ה-OECD. חלק מההמלצות העיקריות של הוועדה הן המלצות המשלבות בין התחומים השונים (כגון הקמת מרכזים למיצוי זכויות בכל התחומים, הקמת מרכזים לגיל הרך הכוללים חינוך ובריאות) וחלק התמקדו בהמלצות בתחומים הספציפיים. בין ההמלצות הבולטות: בשירותי הרווחה ובטחון סוציאלי – התמקדות על עו"ס משפחה והפחתת העומס לכ- 50-60 משפחות, הגדלת קצבת הבטחת הכנסה ל- 67% מקו העוני, הגדלת השלמת הכנסה בזקנה; בדיור – הגדלת סיוע בשכ"ד לזכאים, הגדלת מלאי הדיור הציבורי ופיילוט לתכנית מתאר חדשה "שכונה שווה"; בתעסוקה – הרחבת מענק עבודה (מס הכנסה שלילי), מרכזי תעסוקה לשילוב מקבלי קצבאות, תמרוץ ישראלים לעבודה בסיעוד; בחינוך – הקמת מרכזים לגיל הרך, סבסוד אבחוני לקויות למידה; בבריאות – הפחתת השתתפויות עצמות בתרופות ובשירותי בריאות לאנשים החיים בעוני, הרחבת החזרי תשלומי נסיעות לטיפולים רפואיים, בריאות שיניים ציבורית לילדים בגיל 13-14 ולזקנים מגיל 75 מקבלי השלמת הכנסה.

על אף הביקורת שכבר הופנתה כלפי המלצות הוועדה ע"י האוצר (למרות שנציגיו ישבו בוועדה...) או מאלו הטוענים כי הממשלה לא יכולה ולא מעוניינת באמת לטפל בכעיה חברתית חמורה זו, אחרים – כולל אנשי הסגל שלנו חברי הוועדה, מדגישים כי זהו צעד חשוב קדימה לטיפול כולל בבעיית העוני העדיף על אי-עשייה ויש לתמוך בכל דרך בישום ההמלצות. לכל ההמלצות השלכות בולטות על האוכלוסייה המטופלת ע"י עובדים סוציאליים בתחומים רבים ויהיה צורך להיערך לכך הן בהוראה בבתי הספר לעבודה סוציאלית והן בשירותים השונים.

ניתן לעיין בדוח באתר הוועדה: <http://www.milhamabaoni.org>

פרופ' ליאת קוליק, ד"ר אהרן יורק וד"ר דרורית לוי שותפים ל"מיזם ההתנדבות הישראלי" מייסודו של ג'וינט ישראל. פרופ' קוליק משמשת כיו"ר הפורום "מדידה, ידע ומחקר" שמתמקד בהקמת תשתית לשלושה צירי פעולה מרכזיים: מדידת ההתנדבות וההשתתפות החברתית, איגום ופיתוח ידע בהתנדבות והרחבת שדה המחקר בתחום ההתנדבות; ד"ר יורק אף הוא חבר בפורום זה; ד"ר דרורית לוי חברה בפורום הכשרה והתמקצעות שמתמקד בהקמת תשתית לפיתוח התמקצעות בהתנדבות ותומך בפיתוח של מקצוע ניהול ההתנדבות ומתמקד גם בקידום תהליכי הכשרה והסמכה לעוסקים בתחום ניהול ההתנדבות; ב-7.7.14 יתקיים "כנס מיזם ההתנדבות הישראלי" במעלה החמישה. פרטים נוספים על המיזם ועל הכנס באתר המיזם: <http://www.hitnadvut-israel.org.il>

הסרט "זמן נעול בתוך הנפש" הוא סרט דוקומנטרי על דמותו של יוסי הדר ז"ל, פסיכיאטר, פסיכואנליטיקאי, מקים עמותת נט"ל, סופר ומחזאי, אשר נפטר בפתאומיות בגיל 52. הסרט מספר את קונפליקט ההחמצה וחוסר ההכרה בו כאמן יוצר, קונפליקט שליווה אותו כל חייו. הנרטיב נפרש דרך עיניה של בתו הבכורה, רקפת הדר (במאית ותסריטאית הסרט) אשר עורכת "מסע" כדי לשחרר את האבל הפנימי שלה שהפך להיות כמו "זמן נעול בתוך הנפש". אותו "זמן נעול" הוא ביטוי לטראומת השואה ולטראומת המלחמה שבה עסק יוסי הדר כל חייו, הן בפן המקצועי שלו כפסיכיאטר והן בפן היצירתי. למרות הצלחתו של יוסי הדר בתחום המקצועי, תשוקתו האמיתית היתה לעולם היצירה, יוסי כתב שבעה מחזות אשר עסקו ברובם בתחום הטראומה, מחזותיו הוצגו ברחבי הארץ לתקופות קצרות אך לא זכו להצלחה מסחררת. כמו כן, יוסי הוציא לאור מספר ספרי שירה וספר פרוזה. יוסי שהגה והקים עמותה משמעותית כמו נט"ל, לא זכה לחיות כדי לראות את הצלחתה.

עריכת הסרט נעשתה ע"י מיכל שמולי מהיחידה למולטימדיה של הפקולטה למדעי החברה ולהכנתו היה שותף גם ד"ר רוני אלפנדרי שהיה תלמידו של ד"ר יוסי הדר ז"ל.

ד"ר עפרה ארן

עובדת סוציאלית; מנהלת השירות הסוציאלי ב'מרכז שניידר לרפואת ילדים', מרצה בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בר-אילן ומרכזת אקדמית של לימודי התואר הראשון בעבודה סוציאלית במכללה החרדית בירושלים בעשר השנים האחרונות (עד תום שנה"ל תשע"ד). בעלת תואר ראשון, שני ושלישי בעבודה סוציאלית מאוניברסיטת תל-אביב; תואר ראשון בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב; ותואר שני במנהל מערכות בריאות מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. נשואה לרוני, אם לבן ולשתי בנות וסבתא לארבעה נכדים.

"שמי עפרה ארן ואני עובדת סוציאלית" – סוג של הכרזה המייצגת את האני הפרטי והאני המקצועי שלי. העשייה המקצועית החלה בלשכה לשירותים חברתיים בשכונת הארגזים בתל-אביב. כשאמרה לי מרסל, אם ל-10 ילדים: "את כל כך מבינה אותי", הבנתי אני, צעירה בת 21, שאני במקצוע הנכון. בית חולים 'בילינסון' ולימים 'מרכז שניידר לרפואת ילדים', היה ביתי המקצועי העיקרי. כעובדת סוציאלית קלינית במכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת, למדתי להכיר את מצוקות הילדים עם בעיות גדילה, את התמודדות הנערים עם סוכרת התלויה באינסולין ומעבר לכל – שמחלה היא התמודדות משפחתית. בחלוף השנים עברתי לנהל את השירות הסוציאלי ב'שניידר', המונה 25 עובדות סוציאליות הפרושות בין כל מחלקות ומרפאות בית החולים. במסגרת תפקיד זה אני גם יו"ר הוועדה למניעת אלימות כלפי צוות רפואי, אחראית על נושא מניעת הטרדה מינית בעבודה ושנים רבות אחראית על העשייה בנושא תרומת 'שניידר' לקהילה. אחד הרגעים המקצועיים המאושרים שלי היה השתתפות בטקס סיום השנה של ילדי מעון 'אמונה' בשכונת שערייה בפתח-תקווה, בו מתחנכים ילדים רבים שהוריהם יוצאי העדה האתיופית, שם התנדבתי יחד עם עובדים נוספים. היכולת להעניק להם ידע, תשומת לב ואפילו "רק" לספר להם סיפור, מילאה אותי סיפוק רב.

מעבר לטיפול הפרטני והקבוצתי, הייתי שותפה לעשייה ברמת המקרו: ניהול קורסים של משרד הבריאות לעובדים סוציאליים במערכת הבריאות, והשתלמויות רבות בנושא טיפול קצר מועד במצבי בריאות וחולי. בד בבד העמקתי את העשייה בתחום ילדים בסיכון ואני חלק מצוות ארצי המחויב מאוד לתחום זה.

תחומי המחקר שלי עוסקים באיכות החיים של ילדים עם מחלה ושל משפחותיהם. בנוסף למחקר שבחן את איכות החיים של מתבגרים עם סוכרת נעורים, אני שותפה עתה במספר מחקרים שחקרו את איכות החיים של הורים לילדים עם מחלות כרוניות (סרטן, לב, CF, סוכרת, התבגרות מוקדמת ועוד), פוסט-טראומה של ילדים בעקבות תאונות דרכים והשתתפות בטיפול של סבים וסבתות לנכדים בספקטרום האוטיסטי.

ההזדמנות לשלב פרקטיקה ותיאוריה היא עבורי מתכון מנצח. המפגש עם הסטודנטים מרתק והיכולת לחלוק עמם ידע ובמקביל להיות שותפה לחשיבה עם צוות המורים בבית הספר בנושא הקשר בין השדה והאקדמיה, חשובה לי במיוחד.

בשנים האחרונות נחשפתי גם לעולם העבודה הסוציאלית במגזר החרדי. עשר שנים של ניהול התכנית לתואר ראשון במכללה החרדית בירושלים, העשירו אותי וקירבו אותי אל ערכי הצדק והחסד שביהדות השלובים בעבודות חזקים עם ערכי מקצוע העבודה הסוציאלית.

בתכנית הפסיכותרפיה, אותה אני אמורה לסיים בשנה הבאה, למדתי שצריך תשוקה על מנת לטפל היטב באחר. אני עדיין חשה הנאה רבה לעסוק במה שאני אוהבת ומברכת על המפגש היומיומי בין טיפול, הוראה, מחקר וניהול.

איחולים וברכות

ברכות ואיחולים לד"ר רחלי ליפשיץ-אלכאוי לבחירתה למרצה מצטיינת בשנה"ל תשע"ד

מזל טוב לד"ר נטע אחדות להולדת הבת

מזל טוב לד"ר לאה זנבר להולדת הבת

היחידה ללימודי המשך מציינת סיום מחזור ראשון של לימודים בתכניות הבאות:

פסיכותרפיה בגישה האנליטית של יונג, לאחר שלוש שנות לימוד. הסיום צוין בהרצאה של ד"ר ורד לב-כנען, ראש החוג לספרות עברית באוניברסיטת חיפה, בנושא: "לפני שערי החלום: על מקורותיה המיתיים של חווית השינה".

פסיכותרפיה ממוקדת קצרת-מועד, לאחר שנתיים לימודים.

תכנית להכשרת מתורגמנים משפת סימנים ישראלית לעברית ומעברית לשפת סימנים ישראלית. תכנית זו עברה אל היחידה מהפקולטה למדעי הרוח. המעבר אפשר המשך לימודים להשלמת התכנית לשתי שנות לימוד. במקביל נפתח מחזור לימודים נוסף. נוסף על כך, הסתיים קורס מכינה בשפת הסימנים, שיאפשר למי שסיימו בהצלחה להתקבל לתכנית.

תכנית לתרפיה מבוססת מיינדפולנס, בתום שנתיים לימודים.

תכנית להכשרת מטפלים בעברייני מין, שהיא תכנית חד-שנתית.

הסתיים מחזור שלישי של התכנית למיומנויות ניהול למנהלי מסגרות דיור לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בשיתוף עם משרד הרווחה והשירותים החברתיים. במפגש הסיום הוצגו פרויקטי הגמר של המשתתפים, שהיו שילוב של לימודיהם עם מתווה לתכנית אופרטיבית חדשנית למסגרות שלהם.

המחזור ה-25, "מחזור חתונת הכסף" של התכנית לפסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית סיום את לימודיו בערב מרגש שהתקיים בביתה של אחת מבוגרות התכנית. במסגרת ערב הסיום הציגו הבוגרות סרטונים שהכינו. [צפיה בסרטון – manamana](#); [צפיה בסרטון – dr freud](#)

היחידה ללימודי המשך תפתח בשנה הבאה, שנה"ל תשע"ה, מספר תכניות וקורסים חדשים:

תכנית הכשרה לטיפול מיני באנשים עם נכויות, לקויות וחולי כרוני. תכנית דו-שנתית הכוללת פרקטיקום לאורך הלימודים. [פרטים באתר התכנית](#).

החלום בראי המעשה הטיפולי, בהוראתה של שרי ציבולסקי. [פרטים באתר הקורס](#)

התבוננות פסיכודינמית בראייה קוהוטיאנית – הבנה וכלים בעשייה הטיפולית, בהוראתה של נטע בירן. [פרטים באתר הקורס](#)

הגישה ההתנהגותית-קוגניטיבית בבריאות הנפש, תכנית חד-שנתית, שנבנתה בשיתוף עם מערך השיקום, האגף לבריאות הנפש, משרד הבריאות. התכנית מוכרת ע"י משרד הבריאות. [פרטים באתר הקורס](#)

קורס ניהול איכות למנהלי בתי אבות בתפיסת ISO9001, מיועד למנהלי בתי אבות המעוניינים להכיר ולפעול למען השגת תקן איכות זה, שהוא גם תו תקן בינלאומי. [פרטים באתר הקורס](#)

אירועים במסגרת היחידה ללימודי המשך

מועדון 'שיח מנחים' המתקיים במסגרת לימודי הנחיית קבוצות: בסמסטר ב' התקיימו ארבעה מפגשים: ב-25.3.14 בהנחייתו של **מישאל חירורג** בנושא: "הדרה ושייכות בעבודה קבוצתית"; ב-29.4.14 שיחה של **צבי עמלי** עם **יצחק לבנת** במפגש בשיתוף ד' ושם' שהוקדש לקבוצות בתקופת השואה; ב-27.5.14 בהנחייתו של **איתמר רוגובסקי** בנושא "קבוצות קטנות, בינוניות וגדולות: מדינמיקה קבוצתית לדינמיקה ארגונית"; ב-1.7.14 בהנחייתו של **צבי מילר** בנושא: "הקולות והמנצח הפנימיים-הקולות והמנצח שבחוץ, בעבודה קבוצתית".

30.3.14: ערב פתוח בנושא: "בין זיהוי לפרשנות – מיינדפולנס כקשב חשוף".

12.5.14: מפגש סטודנטים, בוגרים ומורים **בתכנית הפסיכותרפיה בגישה האנליטית של יונג**; בנושא: "יונג בראי הקולנוע". הוקרן הסרט "נקודת מפגש" של וודי אלן, והתקיימה הרצאתו של מר נתנאל פרי בנושא: "מקריות לעומת גורל – יד המקרה או יד מכוונת".

20.5.14: מפגש סטודנטים, בוגרים ומורים **בתכנית הפסיכותרפיה הממוקדת קצרת-מועד**; בנושא: "טיפול זוגי באוריינטציה פסיכודינמית והתנועה בין התמסרות והערתות, כניעה והשתלטות ביחסים הזוגיים", בהשתתפות גב' אלינור גוריון-בשן, ד"ר זיוה לויטה, גב' ניצה עזיון.

25.5.14: ערב היכרות עם התכנית **תרפיה מבוססת מיינדפולנס** בשילוב הרצאה בנושא: "קשיבות ביחסים בינאישיים".

1.6.14: מפגש פתוח להיכרות עם **תכנית ההכשרה לטיפול מיני באנשים עם נכויות, לקויות וחולי כרוני**.

כמידי שנה התכנית לטיפול במשחק מקיימת יום פעילות בקרב אוכלוסיות מיוחדות בקהילה. השנה טיפלו הסטודנטים בילדים מבית ספר יסודי בעיר אשקלון. בחירת אזור הפעילות מתבצעת מידי שנה לפי אזורים החשופים לבעיות ביטחוניות.

בתאריך **10.7.14** תתקיים ביחידה סדנה בנושא: "שימוש בכתיבה ככלי טיפולי: משחקי שפה, הכלה והקשבה בין השורות", בהנחייתה של ד"ר מילי אפשטיין. [לפרטים מלאים ולהרשמה לסדנה נא לחצו כאן](#)

ימי וערכי מגמה ייחודיים

26.5.14: המגמה הטיפולית לתואר שני בראשותה של ד"ר טובה ידידיה קיימה ערב בסדרת "טרקליני". במסגרת הערב התקיימה הרצאתה של הפסיכולוגית הקלינית והפסיכואנליטיקאית חגית אהרוני בנושא: "סוד הטקסט הפסיכואנליטי: Story-Case".

18.12.13: הסטודנטים והמורים במגמת פיתוח קהילתי וארגוני לתואר שני השתתפו ביום עיון במרכז לרכיבה טיפולית בתל מונד, ביוזמתה של פרופ' חיה יצחקי, ראש המגמה. עמותת 'המרכז לרכיבה טיפולית בישראל' היא עמותה ללא מטרת רווח, והמרכז מתמחה בטיפול באמצעות רכיבה טיפולית וכלבנות טיפולית. המרכז מסייע לילדים, למבוגרים ולקשישים עם מוגבלויות פיזיות, נפשיות וקוגניטיביות, פגועי ראש, נפגעי עמוד שדרה, אנשים עם לקויות למידה והתנהגות, בעיות מולדות, לקווי שמיעה וחרשים, עיוורים, נפגעי תאונות דרכים ונכי צה"ל. התרגשנו לראות את מגוון הלקוחות של המרכז, לצפות בתהליך שהם עוברים ולשוחח אתם או עם הוריהם באופן בלתי פורמלי. המרכז הוא ייחודי בשל היותו משלב עבודת צוות רב מקצועי הכולל מומחים מתחום העבודה הסוציאלית, ריפוי בעיסוק, פיזיותרפיה, רכיבה טיפולית, אילוף כלבים, מטפלים בבעל"ח, והקשרים ביניהם הדוקים, מפרגנים ופוריים. עצם השהייה במקום אפשרה לחוות מן הצד ובפועל את דרכי העבודה של הצוות, המחויבות שלהם כלפי הלקוחות, הקשר המיוחד שלהם עם כל הלקוחות, ההיכרות האישית עם כל אחד מהלקוחות, ההתייעצויות שלהם לגבי מטרות הטיפול והערכתו. החזון, המסירות והאמונה בדרכם ניכרו בכל מעשיהם ובשיחות אתם.

יום העיון כלל ביקור במרכז והתנסות עם הסוסים המאולפים ועם הכלבים כפי שמתנסה מטופל המגיע למרכז כדי לחוות את החוויה שהוא עובר במקום. נוסף על כך שמענו שתי הרצאות: אחת עסקה בטיפול באמצעות בעלי חיים: "מרכיבה ואילוף להנהגה עצמית" מאת העו"ס של המרכז, הדס אהרון-כרמלי. ההרצאה היתה משמעותית לאחר החוויה של הטיפולים שעוברים במרכז והשהות במקום. הרצאה אחרת עסקה בניהול עמותה במציאות כלכלית מורכבת מאת מנכ"לית העמותה, ד"ר דורית ברפמן. ההרצאה חשפה את שיתוף הפעולה בין כל הצוות, הכולל גם כמה מתנדבים, את שיתופם וההנעה שלהם להצלחת המרכז ולקידומו, ואת נושאי התקצוב וההפעלה של מערך כזה של עמותה, כולל יצירת תרבות ארגונית הכוללת, תכניות תקצוב, הצבת יעדים והערכתם. חשוב לציין כי במרכז מתקיימים מחקרים בתחומים שונים. החוויה הלימודית במרכז הייתה מעשירה ומרגשת בעקבות האווירה במקום, החשיפה לשיטות העבודה, לאנשי הצוות ולקשר שלהם עם הלקוחות ולמענם.

ימי עיון וסדנאות לסטודנטים

ימי עיון לסטודנטים לתואר ראשון בשנה ג' ובהסבה ב'

30.3.14: "הפרעות אכילה והאכלה בגיל הרך: אבחון, טיפול ועבודת צוות" – בארגונה של גב' מירטה דוד. ביום העיון השתתפו פסיכולוגית קלינית, דיאטנית קלינית ומנהל המרפאה להפרעות אכילה והאכלה בביה"ח לילדים 'ספרא' בתל-השומר.

1.6.14, 4.5.14: ימי עיון לסטודנטיות ולסטודנטים בשנה ג' במכללה החרדית בירושלים בנושא: "המוסד לביטוח לאומי ומיצוי זכויות" – בארגונה של ד"ר סתית כוכבא. הסטודנטים נחשפו לנושא מיצוי הזכויות וזכויות אנשים עם מוגבלות בכל הנוגע לשילוב בעבודה.

8.6.14: יום עיון במרכז לסימולציה רפואית בבית החולים 'תל-השומר' – בארגונה של ד"ר שירלי בן-שלמה. יום העיון נערך בחסות 'מכון חרוב' הפועל למניעה של התעללות והזנחה של ילדים בתוך המשפחה ובמסגרתו נחשפו הסטודנטים להרצאות ולסדנאות בנושא זה, והשתתפו במגוון סימולציות של מצבים בהם מתמודד העובד הסוציאלי עם אלימות כלפי ילדים בתוך המשפחה.

"טיול שטח": סדנאות הכנה לקראת היציאה לעולם העבודה – לסטודנטים המסיימים את לימודיהם לתואר הראשון

כמידי שנה התקיימו בקמפוס בר-אילן ובקמפוס המכללה החרדית סדנאות הכנה לקראת היציאה לעולם העבודה בהשתתפות הסטודנטים המסיימים לימודיהם לתואר ראשון, אנשי מקצוע מהשדה וחברי סגל ביה"ס לעבודה סוציאלית.

ביום ההכנה שהתקיים בקמפוס בר-אילן ב-12.6.14 השתתפו חברי הסגל: ד"ר זאב פרידמן, ד"ר עפרה ארן, ד"ר ענת בן-פורת, ד"ר דרורית לוי, גב' עדי נוי וד"ר שירי שנאן-אלטמן. הסטודנטים השתתפו בסדנאות חווייתיות ונפגשו עם בוגרים ועם נציגי איגוד העו"סים. סדנת הכנה ליציאה לעבודה לסטודנטיות במכללה החרדית בירושלים התקיימה ב-21.5.14, לארגון הסדנה היתה שותפה גם גב' יעל שוראקי-אלפסי. סדנת ההכנה לסטודנטים במכללה החרדית בירושלים התקיימה ב-12.6.14 והשתתפו בה אנשי מקצוע, מדריכים וחברי הסגל: ד"ר זאב פרידמן ומר אורן אמסילי וכן התקיים פאנל בוגרים מוצלח.

כנסים, ימי עיון וסדנאות

1.5.14: יום עיון להצגת ממצאי המחקר "התרומה של השירות האזרחי-לאומי מזווית הראייה של צעירים וצעירות בסיכון" לו היה שותף פרופ' רמי בנבנישתי. יום העיון התקיים בשיתוף האוניברסיטה העברית ורשות השירות הלאומי-אזרחי. את יום העיון הנחתה ד"ר דרורית לוי והרב פרופ' דניאל הרשקוביץ, נשיא האוניברסיטה, כיבד את המשתתפים בברכתו.

7.5.14: "אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים": צוהר לשדה, למחקר ולמה שביניהם – הכנס השנתי להצגת עבודתם של סטודנטים מבית הספר לעבודה סוציאלית. בכנס הציגו סטודנטים לתואר ראשון, שני ושלישי מחקרים ומקרים בנושאים: "סיפורי הצלה במחקר ובשדה", "סיפורי גדילה במחקר ובשדה" ו"סיפורי דרך – בין האישי למקצועי". את הכנס ארגנו בהצלחה רבה חברות ועדת הכנס: ד"ר שירלי בן-שלמה וד"ר הילית אראל-ברודסקי.

12.5.14: כנס הדוקטורנטים הארצי השני של בתי הספר לעבודה סוציאלית: "מחקר בעבודה סוציאלית כמנוף לשינוי חברתי, מקצועי ואישי". הכנס נערך בתמיכת מועצת בתי הספר לעבודה סוציאלית ובסיועה של פרופ' חיה יצחקי, ראש התכנית לתואר שלישי. בוועדה המארגנת של הכנס היו חברים: גב' תהילה רפאלי (יו"ר), מר אוהד גרין וגב' שלומית וייס-דגן.

12.6.14: "גוף, נפש ורוח": כנס מדריכים וסטודנטים לסיום שנה"ל תשע"ד. חברות הוועדה המארגנת של הכנס: ד"ר אילה אליהו, גב' מירטה דוד וד"ר איילת מקרוס שגם הנחתה את הכנס. במסגרת הכנס הוענק 'אות הצטיינות בהדרכה' למדריך ישראל אמיר ונציגת הסטודנטים המסיימים נשאה דברי ברכה מרגשים.

18.6.14: "על תרבות רחוב, תרבות נשכחת ותרבות בכלל...": כנס סוף השנה לסטודנטיות במכללה החרדית הכנס אורגן ע"י ד"ר סתות כוכבא והיו שותפים לו חברי סגל נוספים: גב' עדי באום-מזרחי, ד"ר רוני אלפנדרי וד"ר אחינעם ארנפורינד-הגר. בכנס הציגו סטודנטיות לתואר ראשון ושני במכללה.

19.6.14: "אני עובד סוציאלי חרדי": כנס סוף השנה לסטודנטים במכללה החרדית. הכנס אורגן ע"י ד"ר סתות כוכבא וחברי סגל נוספים: מר ירון טופז, מר מלאכי קרנצלר וד"ר דניאל וויסהוט. בכנס הציגו סטודנטים בשנה ג' מחקרים ומקרים.

בתאריך 16.7.14 יתארחו בביה"ס פרופ' אווה כהנא ופרופ' בועז כהנא וירצו בנושא: [זקנה פרואקטיבית](#). ההרשמה להרצאה אצל פרופ' ליאת איילון. [לפרטים נוספים נא לחצ'י כאן](#)

מפגשי קולוקויום מחלקתי

4.3.14: הרצאתה של פרופ' ליאת איילון, בנושא: "עובדים זרים בתחום הסיעוד, נכס או נטל?".

1.4.14: הרצאתה של ד"ר ענת פלג, מנהלת המרכז לתקשורת ומשפט, בנושא: "דלתיים פתוחות: חדירת התקשורת אל קהילת המשפט בישראל".

13.5.14: הרצאתה של ד"ר שירלי בן-שלמה, בנושא: "איפה הרווחה בתקשורת? תפיסות של עובדים סוציאליים את הסיקור התקשורתי של התעללות והזנחה בתוך המשפחה".

10.6.14: הרצאתה של עו"ד רוני רוטלר, מנהלת הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות, הפקולטה למשפטים, בנושא: "היבטים טיפוליים בייצוג לקוחות בקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות".